

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

UJĘCIE AKSJOLOGICZNE

UJĘCIE FORMALNE

UJĘCIE PRAKTYCZNE

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 151, J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 245-246 oraz J. Nowacki, Z. Tobor, Wstęp do prawoznawstwa..., op. cit., s. 164.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 152-153.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

CONSUETUDO

Długotrwałe i jednolite stosowanie praktyki zwyczaju

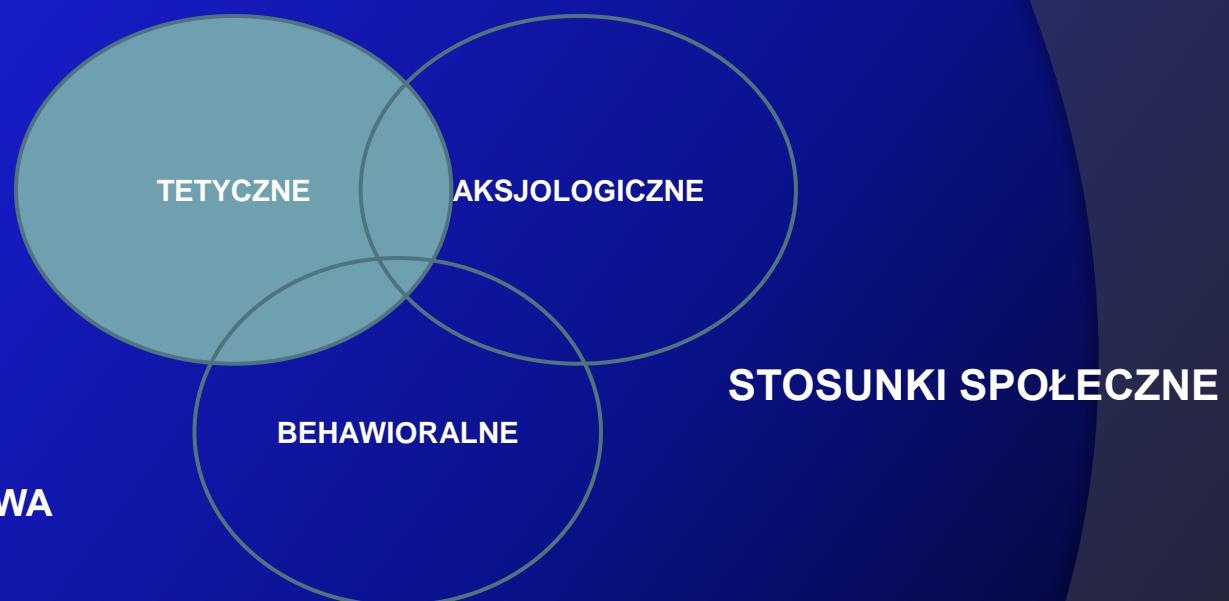
OPINIO IURIS

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 152-153.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

Źródło: J. Jabłońska-Bonca, Podstawy prawa..., op. cit., s. 248.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

ZAKRESY OBOWIĄZYWANIA PRAWA

TERYTIALNY

OSOBOWY

CZASOWY

J. Nowacki. Z. Tobor, Wstęp do prawoznawstwa..., op. cit., s. 166.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

OBOWIĄZYWANIE PRAWA W PRZESTRZENI

na całym terytorium państwa

na części terytorium państwa

na obszarze gminy, powiatu, województwa

na obszarze stanu

na obszarze kraju związkowego

na obszarze republiki

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

GRANICA POLSKI

Art. 1.

Granicą Rzeczypospolitej Polskiej, zwaną dalej „granicą państwową”, jest powierzchnia pionowa przechodząca przez linię graniczną, oddzielającą terytorium państwa polskiego od terytoriów innych państw i od morza pełnego. Granica państrowa rozgranicza również przestrzeń powietrzną, wody i wnętrze ziemi.

Art.1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o ochronie granicy państowej.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

Art. 13.

Przedawnienie roszczenia podlega prawu właściwemu dla tego roszczenia.

V. Małżeństwo

Art. 14.

O możliwości zawarcia małżeństwa rozstrzyga w stosunku do każdej ze stron jej prawo ojczyste.

Art. 15.

- § 1. Forma zawarcia małżeństwa podlega prawu państwa, w którym jest ono zawierane.
- § 2. Jednakże, gdy małżeństwo jest zawierane poza granicami Polski, wystarcza zachowanie formy wymaganej przez prawa ojczyste obojga małżonków.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

OGRANICZENIA ZASADY OBOWIĄZYWANIA PRAWA

**EksterIORialność placówek
dyplomatycznych**

**Pobyt na terytorium państwa obcych
sił zbrojnych**

**Rozmieszczenie na terytorium
państwa baz wojskowych**

R. Bierzanek, J. Symonides, Prawo międzynarodowe publiczne, op. cit., s. 179.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

PERSONALNY ZAKRES OBOWIĄZYWANIA

ODMIENNE REGULACJE

DYPLOMACI

APATRYDZI

CUDZOZIEMCY

UCHODŹCY

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 157.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

PERSONALNY ZAKRES OBOWIĄZYWANIA PRAWA – PRZYKŁADY REGULACJI

Art. 29.

Osoba przedstawiciela dyplomatycznego jest nietykalna. Nie podlega on aresztowaniu ani zatrzymaniu w żadnej formie. Państwo przyjmujące będzie traktować go z należytym szacunkiem i przedsieweźmie wszelkie odpowiednie kroki, aby zapobiec wszelkiemu zamachowi na jego osobę, wolność lub godność.

Art. 29 Konwencji wiedeńskiej

„**Ograniczenie wolności i nietykalności osobistej przedstawiciela dyplomatycznego może być stosowane tylko wyjątkowo, celem zapobieżenia popełnienia przestępstwa, w samoobronie i obronie koniecznej oraz jeśli wymagają tego bardzo ważne względy bezpieczeństwa państwa przyjmującego lub bezpieczeństwa publicznego**”. (W. Góralczyk, S. Sawicki, Prawo międzynarodowe publiczne..., op. cit., s. 274)

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

PERSONALNY ZAKRES OBOWIĄZYWANIA PRAWA – PRZYKŁADY POLSKICH REGULACJI

Art. 37. 1. Kto znajduje się pod władzą Rzeczypospolitej Polskiej, korzysta z wolności i praw zapewnionych w Konstytucji.

2. Wyjątki od tej zasady, odnoszące się do cudzoziemców, określa ustanawa.

Art. 42. 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl prawa międzynarodowego.

Art. 37 ust.1-2 i art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

Art. 5. Ustawę karną polską stosuje się do sprawcy, który popełnił czyn zabroniony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jak również na polskim statku wodnym lub powietrznym, chyba że umowa międzynarodowa, której Rzeczpospolita Polska jest stroną, stanowi inaczej.

Art. 5 k.k.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

OBOWIĄZYWANIE PRAWA W CZASIE

Prawo ma początkowy i końcowy moment obowiązywania

Początek obowiązywania prawa

Prawo zwyczajowe – moment uznania danej normy przez państwo

Prawo stanowione – konieczne jest spełnienie warunków narzuconych przez prawo

T. Chauvin, T. Stawecki, P. Winczorek, Wstęp do prawoznawstwa, op. cit., s. 158-159.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

Art. 4. 1. Akty normatywne, zawierające przepisy powszechnie obowiązujące, ogłaszone w dziennikach urzędowych wchodzą w życie po upływie czternastu dni od dnia ich ogłoszenia, chyba że dany akt normatywny określi termin dłuższy.

2. W uzasadnionych przypadkach akty normatywne, z zastrzeżeniem ust. 3, mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż czternaście dni, a jeżeli ważny interes państwa wymaga natychmiastowego wejścia w życie aktu normatywnego i zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie, dniem wejścia w życie może być dzień ogłoszenia tego aktu w dzienniku urzędowym.

Art.. 4 ust. 1-2 ustawy o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

3. Przepisy porządkowe wchodzą w życie po upływie trzech dni od dnia ich ogłoszenia. W uzasadnionych przypadkach przepisy porządkowe mogą wchodzić w życie w terminie krótszym niż trzy dni, a jeżeli zwłoka w wejściu w życie przepisów porządkowych mogłaby spowodować nieodwracalne szkody lub poważne zagrożenia życia, zdrowia lub mienia, można zarządzić wejście w życie takich przepisów z dniem ich ogłoszenia.

Art.. 4 ust. 3 ustawy o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

Art. 7. Akty normatywne wydawane na podstawie ustaw można ogłaszać w okresie od dnia ogłoszenia danej ustawy, a przed dniem jej wejścia w życie; akt taki nie może wejść w życie wcześniej niż ustawa.

Art. 7 ustawy o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX RETRO NON AGIT

Art. 42. 1. Odpowiedzialności karnej podlega ten tylko, kto dopuścił się czynu zabronionego pod groźbą kary przez ustawę obowiązującą w czasie jego popełnienia. Zasada ta nie stoi na przeszkodzie ukaraniu za czyn, który w czasie jego popełnienia stanowił przestępstwo w myśl prawa międzynarodowego.

Art. 42 ust. 1 Konstytucji RP.

Art. 5.

Przepisy art. 4 nie wyłączają możliwości nadania aktowi normatywnemu wstecznej mocy obowiązującej, jeżeli zasady demokratycznego państwa prawnego nie stoją temu na przeszkodzie.

Art. 5 ustawy o ogłoszeniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych.

Art. 4. § 1. Jeżeli w czasie orzekania obowiązuje ustanowiona inną niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy.

Art. 4 § 1 k.k.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

KOLIZJE NORM PRAWNYCH – REGUŁY KOLIZYJNE

Lex superior derogat legi inferiori

Lex posterior derogat legi priori

Lex specialis derogat legi generali

J. Nowacki. Z. Tobor, Wstęp do prawoznawstwa..., op. cit., s. 179-182.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX SUPERIOR DEROGAT LEGI INFERIORI

Art. 178. 1. Sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawiśli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom.

Art. 178 ust. 1 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny

Art. 188. Trybunał Konstytucyjny orzeka w sprawach:

- 1) zgodności ustaw i umów międzynarodowych z Konstytucją,
- 2) zgodności ustaw z ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi, których ratyfikacja wymagała uprzedniej zgody wyrażonej w ustawie,
- 3) zgodności przepisów prawa, wydawanych przez centralne organy państowe, z Konstytucją, ratyfikowanymi umowami międzynarodowymi i ustawami,

Art. 188 pkt 1-3 Konstytucji RP.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX POSTERIOR DEROGAT LEGI PRIORI

USTAWA

z dnia 2 grudnia 2021 r.

o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, 2120, 2133, 2262 i 2269) wprowadza się następujące zmiany:

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX POSTERIOR DEROGAT LEGI PRIORI

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH¹⁾

z dnia 25 kwietnia 2012 r.

w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego

Na podstawie art. 130 ust. 4 i art. 140 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. Nr 248, poz. 1491).

§ 14. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. Nr 236, poz. 1998, z 2003 r. Nr 35, poz. 311, z 2009 r. Nr 117, poz. 987 oraz z 2010 r. Nr 259, poz. 1773).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *J. Cichocki*

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX SPECIALIS DEROGAT LEGI GENERALI

LEX GENERALIS

Art. 148. § 1. Kto zabija człowieka,
podlega karze pozbawienia wolności na czas nie krótszy od lat 8, karze 25 lat
pozbawienia wolności albo karze dożywotniego pozbawienia wolności.

Art. 148 § 1 k.k.

LEX SPECIALIS

§ 4. Kto zabija człowieka pod wpływem silnego wzburzenia
usprawiedliwionego okolicznościami,
podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

Art. 149. Matka, która zabija dziecko w okresie porodu pod wpływem jego
przebiegu,

podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

Art. 148 § 4 i art. 149 k.k.

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX POSTERIOR DEROGAT LEGI PRIORI

Nadal obowiązujący przepis upoważniający zawarty w ustawie

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA EDUKACJI I NAUKI¹⁾

z dnia 13 grudnia 2021 r.

w sprawie czasowego ograniczenia funkcjonowania jednostek systemu oświaty w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19

Na podstawie art. 30b ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2021 r. poz. 1082) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Do dnia 31 sierpnia 2022 r. ogranicza się w całości lub w części funkcjonowanie publicznych i niepublicznych jednostek systemu oświaty, w których odpowiednio wszystkie lub poszczególne zajęcia zostały zawieszone na podstawie przepisów wydanych na podstawie odpowiednio art. 95a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2021 r. poz. 1915), w brzmieniu obowiązującym przed dniem 1 września 2017 r., art. 32 ust. 11 oraz art. 47 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, w związku z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19.

2. Ograniczenie, o którym mowa w ust. 1, wprowadza się na czas, na jaki zostały zawieszone odpowiednio wszystkie lub poszczególne zajęcia.

§ 2. 1. Od dnia 20 grudnia 2021 r. do dnia 9 stycznia 2022 r. na obszarze kraju ogranicza się funkcjonowanie publicznych i niepublicznych:

OBOWIĄZYWANIE PRAWA

LEX POSTERIOR DEROGAT LEGI PRIORI

Nadal obowiązujący przepis upoważniający zawarty w ustawie

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH¹⁾**

z dnia 25 kwietnia 2012 r.

w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego

Na podstawie art. 130 ust. 4 i art. 140 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

¹⁾ Minister Spraw Wewnętrznych kieruje działem administracji rządowej – sprawy wewnętrzne, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Spraw Wewnętrznych (Dz. U. Nr 248, poz. 1491).

§ 14. Traci moc rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie postępowania z kierowcami naruszającymi przepisy ruchu drogowego (Dz. U. Nr 236, poz. 1998, z 2003 r. Nr 35, poz. 311, z 2009 r. Nr 117, poz. 987 oraz z 2010 r. Nr 259, poz. 1773).

§ 15. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *J. Cichocki*